

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 K. 20 F.
NEGYEDÉVRE 4 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 K. 20 F.
RONA 20 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 20 FILLÉR

• POLITIKAI NAPILAP •

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HERJEDÉS LORÁNT
KIADÓTULAJOSKODÓ: BOGYMÁNYI K. SZÖMÖVITZ
SZERKESZTŐSÉG 25-KIADÓNYVATÉL, HÁG-UTCA 49

Az olasz offenzíva véget ért

Csapatunk az Isonzon szilárdan megtartották állásaikat — A franciák újabb ellentámadása a Morte Homme magaslattért véresen összeomlott — Tarnopol vidékén csapatunk behatoltak az oroszok állásaiba

Az olaszok isonzo csatája hamarabb véget ért, mint gondoltuk. Tegnap már csend volt az egész tenger melléki fronton, ahol csapatunk az előző napokon nagy haderőkkel végrehajtott olasz támadásokkal szemben szilárdan megtartották összes állásaikat. — Az ötödik olasz offenzíva veleszületett gyengeségen kiszervekedett.

Verdun vidékén tovább tartanak a harcok. Az erősség északnyugati arcvonala a franciák tegnap is megkísérelték a Morte Homme magaslattal visszahódítását, de véres vereséget szenvedtek. A tegnapi ellentámadásra egy egész hadosztályt használtak fel, mégsem érték el eredményt: a német ágyúk és gépfegyverek lekaszálták rohamoszlopjaikat. A német nagy vezérkar ez alkalomból megállapítja, hogy a franciák Verdun birtokáért a február 21-ikén kezdődött harcokban összesen huszonhét hadosztályt áldoztak fel.

Az orosz harctérnek csupán kelet-galiciai szakaszán és pedig Tarnopol vidékén voltak kisebb jelentőségű, reánk nézve eredményes harcok. A Balkánon csend van.

Mai távirataink a háború eseményeiről itt következnek:

Az olasz háboru vége az olasz offenzívának

Budapest, március 17. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

Az olaszok az Isonzo-arcvonalon beszüntették meddő támadásaikat. Ez alkalommal is összes állásaink szilárdan birtokunkban maradtak.

HÖFER altábornagy a vezérkar főnökének helyettese.

A trónörökös az olasz fronton

Sajtóhadiszállás, március 17. (Magyar Távirati Iroda.) Károly Ferenc József főherceg trónörökös az olasz hadszínterre utazott. A trónörökös Marburgban meglátogatta Jenő főherceg vezérezredest, azután a frontra utazott.

Olaszország és Németország

Amsterdam, március 17. A Times római táviratok alapján sajnálattal állapítja meg, hogy az olasz intervencionista körök már nem sürgetik olyan hevesen a Németország elleni hadüzenetet. Míg ezelőtt szilárd, minden kétértelműséget kizáró elhatározást követeltek, most egyszerre csupán arról van szó, hogy a kormány csak akkor lehet elég erős, ha az összes háborúspártok szorosán mögéje állanak. A Times azt mondja, hogy ismerni kell azokat az újabb mozzanatokat, amelyek ezt a hirtelen változást előidézték. — Valószínű, hogy ezekről a dolgokról Salandra és Bissolati vasárnapi hosszas tanácskozásai alkalmával volt első ízben szó.

Olasz minisztertanács

Berlin, március 17. A Berliner Tageblatt jelenti Luganóból: Az Agenzia Nazionale azt a titokzatos hírt közli, hogy a római minisztertanács bizonyos nagyfőntosságú nemzetközi problémákkal foglalkozik, melyek a legnagyobb aktualitással bírnak, de hazafias okokból még csak célozni sem szabad rájuk.

Az entente új konferenciája

London, március 17. (Magyar Távirati Iroda.) Az entente-hatalmak legközelebbi konferenciájukat Rómában fogják megtartani.

A belga-francia harctér

Berlin, március 17. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a nyugati hadszíntérről:

Loostól délre az angolok hat robbantása eredménytelen maradt.

A Champagne különböző szakaszain, valamint a Maas és a Mosel között heves tüzérségi harc volt. A Maas-területen az ellenség ismételtetn vetett harcba a Morte Homme magaslaton levő állásaink ellen egy iriss hadosztályt. Erről megállapítottuk, hogy már a huszonhetedik, amely a harcok kezdete óta ezen az aránylag szűk területen a harcfrontban

megjelent. Az első rajtaütésszerű s tüzérségi előkészítés nélkül megkísérelt támadás alkalmával egyes századok vonalainkig jutottak, ahol azt a néhány embert, aki közülük sebesülten maradt, elfogtuk. Második támadásuk már zárótüziinkben omlott össze.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

Verdun kiürítik?

Zürich, március 17. (Magyar Távirati Iroda.) Párisból táviratozzák: A francia katonai kritikusok a németek főttámadását a legközelebbi napokra várják. A politikusok számot vetnek Verdun kiürítésével.

A „Times” katonai kritikusa ezt írja: Nem valószínű, hogy a franciák kockáztatni fogják létérdekeiket, csak azért, hogy Verdun minden áron megtartsák. — Inkább föltehető, hogy a franciák addig fogják tartani Verdun, amíg stratégiailag szükséges lesz. A „Times” hibáztatja, hogy a párisi lapok Verdun bevéhetetlenségének hírével félrevezetik a közvéleményt.

Verdun tüzérségi municiója

Hága, március 17. Allen, az angol sajtónak a francia hadseregnél levő képviselője jelenti, hogy Verdunnek tüzérségi municióval való ellátására naponként 20,000 motorkocsi jár a várba vezető utakon. Ehez járul még az ágyúk, a drótsövény, az élelmiszerek és a petroleum szállítása. Az angol kormány — mint a Basler Nachrichten közli — 8000 angol teherkocsit küldött a francia kikötőkbe, hogy a francia államvasutakat tehermentesítse. A vagonok egy része már Havreba érkezett.

Az új francia hadügyminiszter

Páris, március 17. A Havas-ügynökség közli, hogy Gallieni hadügyminiszter egészségügyi okokból lemondott állásáról. — Utódjául Roques tábornokot nevezték ki.

Genf, március 17. (Magyar Távirati Iroda.) Párisból jelentik: Gallieni hadügyminiszter levelben jelentette be lemondását Briand miniszterelnöknek. A hadügyminiszter azt írja, hogy

URANIA

Szombat Vasárnap
március 18-19-én

Egyelőző kalandok

AMERIKA

LÁNYA 6.

Egy dollár-királynő
bámulatos kalandjai

A félszemes Blak bandája

1 rész.

Hajszja a pokolizátonyon

2 rész.

Befejezés

Pauline utolsó kalandja

2 rész.

Berta első szerepe

vigjáték.

HÁBORUS HIRADÓ.

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9
órákor minden hétfőn.

Előleges jelentés!

Az elektromos ember.

APOLLO

Me, szombaton

Előadások 3 és 5 órákor
mészkelt, 7 és 9 órákor
rendes helytárral!

A szeton legmunkatetőbb

hőbát utonásága.

Az egész nőstör egy

kegyesség!

MÓRICZ

a csodamajom

hőhőzát 4 felvonásban,
rendezte YOÉ MAY.

Főszerepet játsza:
EISENBACH HENRIK.

A Nordik-film

Compagnie újdonsága

Boldogság álma

dráma 3 felvonásban.
Főszereplő:
LISSY NEBUSCHKA.

orvosai tanácsára kénytelen lemondani állásáról. *Briand* miniszterelnök sajnálattal vette tudomásul a lemondást és Gallienihez intézett levelében annak a reményének adott kifejezést, hogy a távozó miniszter csakhamar felgyógyulva újból elfoglalhatja szolgálatát.

Támadás Churchill ellen

Rotterdam, március 17. (Magyar Távíratok Iroda.) Londonból jelentik: A felsőház tegnapi ülésén *Beresford* lord tengernagy feltűnően és támadást intézett *Churchill* volt tengerészeti miniszter ellen, ennek az alsóházban mondott beszéde miatt. A tengernagy többek között azt mondta, hogy nem gondolhat egyebet, mint hogy *Churchill* elméje meghibbant.

Az angol nős férfiak behívásának visszavonása

Hága, március 17. Az angol 27—35 éves nős férfiak behívásának visszavonásáról jelentik, hogy *Derby* lord az utolsó pillanatig elnevezte ezt az intézkedést. *Asquith* miniszterelnök, aki a kabinet és a jingo-sajtó által támogatott hadügyi hivatal között áll, a *kellő pillanatban beteg lett*, úgy, hogy *Balfour*nak és öreg kollégájának, *Simon*nak a befolyása, valamint az utócsózó bírák különös döntéseiről szóló leleplezések győzedelmeskedtek és a közvélemény a radikális sajtó segítségével keresztülvitte a már kidolgozott rendelet visszavonását. A szolgálat alól mentesítő hivatások listájának alapos módosításától és korlátozásától a gyermekmunkások korhatárának leszállításától és attól, hogy a legfontosabb üzemekben a női munkásokat fogják pótolni, várják a rendelkezésre álló női munkások számának emelkedését s hogy ezáltal pótolhatják a veszteségeket és kellő mértékben növelhetik majd a hadsereget. A létszám emelésére a kormánynak még rendelkezésre áll az a körülmény, hogy 1915. októberében a korhatárt 51 évben állapították meg.

A belga pénzügyek rendezése

Amsterdam, március 17. Mint a *Chicago Daily Tribune* jelenti, a belga kormány tárgyalásokat folytat az Egyesült Államokban a belga pénzügyek rendezése tárgyában. *Albert* király e célból a Minneapolisban lakó *James Hill* vasutkirályhoz fordult, akihez külön követ útján terjedelmes emlékiratot küldött.

Az amerikai munició-szállítás az entente-hatalmak részére

Basel, március 17. A *Basler Nachrichten* értesülése szerint most 2 millió dollár értékű municiót szállítanak naponta Amerikából Európába. A munició-termelés legnagyobb része robbanó gránát; második helyen áll a löpor és azután a gyalogsági munició következik. A washingtoni kereskedelmi kamara az eddigi munició-kivitel összes értékét 250 millió dollárra becsüli.

Az új amerikai hadügyminiszter

Berlin, március 17. A *Lokalanzeiger* jelenti: *Wilson* elnök a szélső békepártinak ismert *Bukert* hadügyminiszterre nevezte ki, amit oda magyaráznak, hogy az elnök újra meg akarja nyerni a demokrata-párt egy részét.

Dél-Amerika és a buvárhajó-háború

Berlin, március 17. A *Berliner Tageblatt* jelenti Rotterdamból: *Buenos Aires*ből érkezett távirati jelentés szerint ott híre jár, hogy *Argentína*, *Brazília*, *Chile* és *Uruguay* kormányai közös figyelmeztetést készítenek intézni a dél-amerikaiakhoz, hogy ne utazzanak föllegyvert kereskedelmi hajókon.

A balkáni harctér Höfer jelentése

Budapest, március 17. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése a délkeleti hadszíntérről:

A helyzet változatlan.

HÖFER altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, március 17. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a Balkán-hadszíntérről:

A helyzet általánosságban változatlan.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

Egy bolgár miniszter a helyzetről

Szófia, március 17. *Peseff* miniszter a következőképpen nyilatkozott az *Utro* című lap munkatársa előtt:

— *Bulgária helyzete jó. Semmitéle veszély sem fenyegeti.* Az a kívánságunk, hogy a szövetségünkkel békekességben éljünk és elmondhatjuk, hogy nekik is az a kívánságuk, miszerint békekességben éljenek velünk. Mi senkivel szemben sem viseltetünk támadó szándékkal. *Most a miénk az, amit akartunk; más valamire nincs többé szükségünk.* Meg vagyok győződve, hogy a jövő éppen ilyen kedvező lesz reánk nézve.

Ami a Portugáliával való új háborút illeti, a miniszter ezeket mondta:

— *Portugália közbelépése nem változtat a helyzeten.* Ennek az országnak a dolga körülbelül úgy áll, mint *Montenegro*-é, azzal az egy különbséggel, hogy *Montegronak* volt egy kis hadserege, míg *Portugália* teljesen dezorganizálva van a belső forrongások következtében. *Portugália* csak az angolok eszköze és egyetlen győzelme a német hajók konfiskálása lesz.

A szófallal kémek bűnpöre

Szófia, március 17. A *Silianow* és társai ellen tegnap kezdődött nagy kémkedési pört *Bulgária* minden körében élénk érdeklődéssel kísérik. A bolgár bíróságokat ilyen pör még sohasem foglalkoztatta. Általánosan ismert társadalmi állásban levő férfiak, mint katonatisztek, ügyvédek, írók, kereskedők a saját hazájuk kárára elkövetett kiterjedt kémkedéssel vannak vádolva. Nem pénzvágy, hanem fanatikus pártpolitikájuk hajította őket a bűnre. A vádlottak az egykori oroszbarát progresszív-liberális *Danew-párt* tagjai.

A tárgyalás tegnapi első napja bizonyítékot szolgáltatott arra nézve, hogy a *Jakowlew* orosz katonai attasé által *Bulgáriában* *Oroszország javára és Bulgária és Törökország kárára létesített kémiszolgálat szervezője Zelenogorow tartalékos alezredes volt*, hogy *Silianow* és *Prutkin* vádlottak ebben részesek voltak s hogy ezek hárman *Törökországban* végezték a kémkedést.

A törökök harcai

Angol vereség Mezopotamiában

Konstantinápoly, március 17. (Magyar Távíratok Iroda.) A főhadiszállás jelenti az Irakfrontról: *Fellahienál* az ellenség e hó 9-én előkészületeket tett a visszavonulásra. Másnap nagy erővel támadást kísérelt meg jobb szárnyunk ellen, de visszavertük. Az üldözéskor megszálltuk az ellenség által kiépített védvonalakat. Ez alkalommal 180 közembert és 3 tisztet elfogtunk, gépfegyvereket és nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltunk.

Az orosz háború Höfer jelentése

Budapest, március 17. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az orosz hadszíntérről:

A *Strypa-arcvonal* több pontján eredményes előőrharcok voltak. *Tarnopoltól* nyugatra ez alkalommal csapataink behatoltak az oroszok előretolt állásaiba, 1 zászlóst és 67 főnyi legénységet elfogtak, valamint 1 gépfegyvert és 4 aknavetőt zsákmányoltak.

HÖFER altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, március 17. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a keleti hadszíntérről:

A helyzet általánosságban változatlan.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

Spanyolország semleges marad

Madrid, március 17. (Magyar Távíratok Iroda.) A spanyol kormány *Portugália* és a központi hatalmak háborújával szemben semlegességi nyilatkozatot tett.

A varsói portugál főkonzul távozása

Krakó, március 17. A „*Dziennik Poznanski*” jelenti: *Lesser* Viktor báró varsói portugál főkonzul, aki huszonhét éve van ebben az állásban, a portugál érdekek képviselőjét átadta az amerikai főkonzulnak.

Az Unio és Mexiko viszálya

Amsterdam, március 17. (Magyar Távíratok Iroda.) *Washingtonból* jelentik, hogy az Egyesült Államoknak *Mexiko* ellen készenlétebe helyezett hadserege 40,000 emberre emelkedett.

A legújabb népfelkelő-szemle

A honvédelmi miniszter körrendelete

A honvédelmi miniszter a tizennyolc évesek, valamint az eddig szemlére bármely ok miatt nem jelentkezett idősebb népfelkelők sorozási hirdetménye kapcsán tegnap fontos rendeletet küldött a követendő eljárásra nézve *Debrecen* város polgármesteréhez és *Hajdúmegeye* alispánjához. A rendelet főbb pontjai ezek:

A népfelkelői szemle-bizottság éppen úgy alakítandó meg, mint a tizenhétévesek legutóbbi sorozásán, vagyis polgári elnökkel, akinek hatásköre azonban ezúttal nemcsak az 1898. évben született egyének megvizsgálásánál, hanem a jelentkezésre köteles összes évfolyambeli egyének megvizsgálására kiterjed. Vagyis a polgári elnök nemcsak a tizenhétéveseket, hanem idősebb egyéneket is felülvizsgálatra küldheti.

Azok a tizenhétévesnél idősebbek, akik az előző szemléken nem jelentek meg s így csak most állanak elő, alkalmasságuk esetén azonnal tartoznak bevonulni, ha olyan évfolyamba tartoznak, amelyet már fegyveres szolgálatra behívtak. Magánviszonyaik rendezhetése végett 48 órai haladékot kérhetnek. Aki hadimunkán távol van, hazaérkezése után nyomban köteles szemlére jelentkezni.

Abban a kérdésben, vajon a népfelkelésre kötelezettet megilletné-e a véderőtörvény 29. §-ában a papjelöltek részére biztosított kedvezmény, illetőleg kétes esetekben abban a kér-

désben, hogy az illető népfelkelésre kötelezett felavatott (tényleg alkalmazott) lelkésznek vagy papi jellegű tanárnak tekintendő-e, az illető által személyesen bemutatott okmányok alapján a *vegyes bizottság elnöke határoz.*

Amennyiben népfelkelési bemutató szemlebizottságok az elővezetett népfelkelésre kötelezettek fogvatkozásuk megállapítása végett helyőrségi kórházba küldenék: a szemle-bizottság a népfelkelésre kötelezettek, tekintet nélkül fogvatkozásukra, csak *helyőrségi kórházba* rendelheti; ily egyének más kórházba egyáltalában nem küldhetők. A helyőrségi kórház parancsnoksága által kitűzött napot megelőző napra a kórházba utasított népfelkelésre kötelezettek a járási székhelyre beidézendők és egy kísérővel a helyőrségi kórházba küldendők.

A honvédkiegészítő parancsnokság azoknál, kikre nézve a kórházi lelet szerint alkalmasságot kizáró fogvatkozás állapított meg, az alkalmatlanra szóló határozatot a népfelkelési névjegyzékbe és a népfelkelési igazolvány és utasítási lapba bejegyzi és ennek megtörténte után a népfelkelési igazolványi lapot a tartózkodási hely előjáróságának, az illető egyének való kézbesítés végett megküldi. — Ellenben azok az egyének, akik a kórházi lelet szerint a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmassak, megvizsgálás és felavatás végett a honvédkiegészítő parancsnokság által behívási parancsokkal beidéztetnek és hasonló módon kezeltetnek, mint a többi szemlére behívott egyének.

A földkéreg élete

Milleker Rezső dr. előadása
a Népszerű Főiskolai Tanfolyamon

A vármegyei ház zsúfolásig megtelt dísztermében ma este Milleker Rezső dr. egyetemi tanár élvezetes előadást tartott a *földkéreg életéről*. Az előkelő közönség sorában az egyetem szinte teljes számban megjelent tanárain kívül ott láttuk Domahidy Elemér főispánt, számos katonatisztet élükön Okolicsányi Károly vezérőrnagy állomásparancsnokkal, a kir. ítélőtábla bírát, Kesseri Lajos dr. kir. törvényszéki elnököt, Uhlarik Béla ügyvezetőt, az egyházak részéről számos református lelkészt, a katolikus klérus több tagját, Materny Lajos evangélikus főesperest; meleg érdeklődésre váltott a középiskolai tanári testületek, ugyancsak az orvosi és mérnöki kar megjelent tagjainak nagy száma, igen sok néptanító, kereskedő, iparos megjelenése. Uri társadalmunk hölgyeivel együtt ott volt a műveltségét fokozni kívánó, magasabb szellemi élelyezetre vágyó egész Debrecen.

Milleker Rezső az alapos tudós mélységével és megkapó költői lendülettel vezette be közönségét a földkéreg életének rejtelmes titkaiba. A föld felszínén élve, rendszeresen csak azt a rendszeres, az emberiséget éltető csendes munkát látjuk, amellyel a föld a természet életének fentartásáról gondoskodik. E zajtalan munkára is alig gondolunk, mert természetesen tartjuk, megszoktuk, a mi szolgálatunkra termeltnek gondoljuk. Nem vesszük észre, hogy pillanatok alatt többet és nagyobb szerűt alkot a föld, mint a mennyi az emberiség évezredekre terjedő minden alkotása. Csak olykor-olykor, ha e csendes munkát a föld erőinek rendkívüli megnyilatkozása váltja fel, — ha egy-egy rázkódás, egy vulkán kitörése, egy-egy hatalmas vihar milliónyi életet és egész kulturákat rombol össze — akkor látjuk, hogy nem az ember a földön az ur!

Hogy a földkéreg miképpen alakult ki, azt a tudomány megállapítani nem tudta; ide még csak a hit világossága deríthet fényt. A tudomány hypothesisokkal kénytelen beérni. Az első ilyen figyelmet érdemlő hypothesis a *Kant Laplace-féle elmélet*, amely a föld keletkezését köd tömörülésére vezeti vissza,

amely tömörülés a forgáshoz és ezáltal a megszilárduláshoz vezetett. Sem a Kant hideg-, sem a Laplace meleg köd-elmélete nem állhatott meg a tudományos kritika előtt. Több jogosultságot tüntetnek fel a *planetezimál-theoriák*, amelyek Nansennek felfedezéséből indultak ki, aki a jéggel borított északi pólus közelében kosmikus port talált. Azt hiszik tehát, hogy a föld a kosmikus szabad testcskéik sűrűsödéséből állott elő, amelyek a vonzás törvényénél fogva mind több és több ily testcskét vonzottak magukhoz és így alakították ki az égi testeket. Mindez azonban még csak feltevés; emberi szem nem láthatott be a Mindenható művébe.

A földkéreg él. Nemcsak életadó csendes munkájában, hanem egyéb sajtószzerű megnyilatkozásaiban is. Ezt az életet részben *endogén* (a föld belsejében élő), részben *exogén* (a földön kívül élő) erők mozgatják. Az endogén erők hatása főként a földkéreg liúktetésében, azaz emelkedésében és süllyedésében, a föld- és tengerrengésekben, valamint a vulkanizmusban nyilvánul meg. E megnyilatkozásokat mutatta be tegnap Milleker 38 gyönyörű vetített képben.

A földkéreg emelkedését és süllyedését bizonyította a pozzuoli Serapis-templom évezredes oszlopaival, Norvégia partszintvonalával, a Skandinávia postglaciális fejlődését mutató képekkel, az alaskai bevágott partszintvonalal, a vakutabay-i (Japán) emelkedésekkel, a tengerszín felett magasan fekvő területen talált kagylókkal, a Kaiser Wilhelm-land elsüllyedt szigetével Alaska süllyedő erdeivel, a Neovölgyi (Japán) vetődéssel, amely utóbbi egyenesen háladó sínpárt hegyes szögben játszva megörbített.

Ezután a *földrengéseket* és azok okait magyarázta. Megjelentek a vásznon San Francisco, Messina pusztulásának borzalmas képei, majd a tengerrengéseknek a szárazföldre sok kilométernyire behatoló, mindennél rettenetesebb, életet, kulturát elpusztító rombolásai.

Az előadás legérdekesebb részei közé tartozott a *rétegeképzések* magyarázata, amelyet szintén sok kitűnő kép kísért: a Rüdersdorfi melletti vízszintes rétegek, a kis Watzmann ferde rétegei, az Inco tava melletti meredek rétegek, a magas Tauernben megfigyelt vetődések, Gasterntal ráncolódásai, az északi Alpokban talált rétegráncolódás, a Capetown mellett fekvő táblás hegy, a Hogback vidék.

Végül a *vulkánok* életét és hatását ismertette. Fenséges látvány tárult a nézők elé, a mikor bemutatta a higasi Marugama vulkán kitörését, a javai Semerve pusztítását. Felette érdekesek voltak a St. Péle-n talált vulkáni bombák, az islandi obsidián bombák, a Nyanogongo krátere Ruandában, a Kibokrater belseje (Kilima Ndzsaro), a bromoi vulkánvidék, az islandi vulkánok, a Vesuvio, stb. Bemutatta ezután dr. Milleker a különböző látatypusokat, a vulkáni repedéseket és befejezésül a szenvedő embereknek gyógyulást hozó meleg forrásokat.

Az élvezetes előadást zúgó tapssal honorálta a közönség. — Holnap, szombaton este 6 órakor, ugyancsak a vármegyei házában folytatja és fejezi be az előadást Milleker Rezső. Most a földkéreg életére ható exogén erőket és azok hatását fogja ismertetni, vetített képekben mutatva be a szél, a folyóvíz, a tenger, a glecserek, stb. munkáját.

A tanfolyam vezetősége ezen az uton is köszönettel nyugtázza a befolyt felülfizetéseket. Okolicsányi Károly vezérőrnagy, Bernolák Nándor dr., az egyetem rektora, Bruckner Ernő dr. máv. főorvos, Löfkovits Artur, Koncez Aurél, a kereskedelmi és iparkamara 10—10 koronával, Kun Béla dr. és Pokoly József dr. egyetemi tanárok, Kardos Albert dr. főreáliskolai igazgató, Szabó István adópenztárnok, Verlin Sándor, Haas Fülöp és fiai 5—5 koronával, sokan mások kisebb összeggel járultak hozzá a tanfolyam céljainak előmozdításához. — Az egyetem rektora a befolyt összegből egyelőre 50 koronát a városi, 50 koronát pedig a vármegyei árvaszékhez küldött a háborúban elesett vagy a háború következtében elhalt hősök özvegyei és árvái javára.

Támogassuk a Hadsegélyző Hivatalt.

HIREK

***

Preisz főhadnagynét fölmentették

Nagyvárad, március 17. Az esküdt-bíróság ma éjszaka hozta meg ítéletét Preisz Károlyné bünpörében. Az esküdtek hosszas tanácskozás után az ügyészségnek a bünyőség fenforgására vonatkozó kérdéseire nem-mel feleltek. — A törvényszék e verdikt alapján a főhadnagynét a vád és következményei alól fölmentette. A fölmentő ítéletet a közönség általános nagy tetszéssel fogadta.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban vasárnap, e hó 19-én prédikálnak: a Nagytemplomban délelőtt Molnár Ferenc segédlelkész, délután Szász Imre segédlelkész; a Kistemplomban délelőtt 9 órakor Szász Imre segédlelkész, 11 órakor Könyves-Tóth Kálmán lelkész, délután Kolozsvári Kiss László segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban délelőtt Kolozsvári Kiss László segédlelkész, délután Uray Sándor lelkész; az Árpád-téri templomban délelőtt Fóris Endre segédlelkész, délután Zih Sándor lelkész; az ispotályi templomban délelőtt Ördögh Lajos szénior, délután Fóris Endre segédlelkész; a homokkerti imaházban Boér Károly vallásnár; a városi szegényházban Konrád Zoltán segédlelkész. — Délután 5 órakor a főiskolai oratóriumban vallásos estély lesz.

— **A Vörös Kereszt közgyűlése.** A Vörös Kereszt Egylet debreceni fiókjá március hó 26-án, délelőtt 11 órakor, a város székházának nagytermében tartja meg évi rendes közgyűlést, melyre a fiók alapító, rendes s rendkívüli tagjait ezuton is meghívják Márk Endre elnök, Domahidy Elemérné társelnök. — A közgyűlés tárgyai: 1. Évi jelentés. 2. Pénztári és kórházi zárószámadások az 1915. évről. 3. Számadások felmentése tárgyában határozathozatal. 4. Tisztikar megválasztása. 5 A választmány sorsolás utján kilépő egyharmad részének megválasztása.

— **A budapesti egyetem aranykönyve.** A budapesti hadbavonult egyetemi hallgatók szüleit és hozzátartozóit ismételtelen felhívja a polgármesteri hivatal és pedig a belügyminiszternek ma érkezett rendelete értelmében, hogy hős halált halt, a harctéren szerzett betegségben elhunyt, hadifogságba jutott és kitüntetett gyermekeikről és hozzátartozóikról a pontos születési, egyetemi és katonai adatok megszerzésével jelentést tenni sziveskedjenek a budapesti egyetem rektori hivatalához (IV. ker., Egyetem-tér 1—3.).

— **A város nem interveniál a cukor árának fölemelése miatt.** A közéletmezési bizottság legutóbbi ülésén Fejér Ferenc dr. szóváltette a cukor árának fölemelését és fölszólalására a bizottság fölkerete a tanácsot, hogy föliratban kérje a kormánytól az áremelés hatályon kívül helyezését. A tanács azonban nem tesz ily értelmű előterjesztést a törvényhatósági bizottságnak, mert időközben illetékes helyről olyan információt nyert a város vezetősége, amely teljesen megindokolja a cukor árának fölemelését.

Urania

Előleges jelentés!

Hétlőn március 20-án
kerül először bemutatóra

Az elektromos ember

a 2000-ik évben (a modern Gólem)

HARRY PIEL mesterműve.

Gyönyörű fotografiák!
Felülmulhatlan rendezés!

— **A főreáliskola ifjusága Diákfalváért.** A debreceni állami főreáliskola ifjusága holnap, szombaton este 6 órakor rendez nagy érdeklődést keltett estélyét az Arany Bika-mozgósínházban Diákfalva javára. Az estély műsora ez:

1. Megnyitó beszéd. Tartja dr. Kardos Albert igazgató; 2. Reáliskolai emlékek. Irta és előadja Szávay Gyula; 3. Strauss: Trümelei. Chopin: Polonaise A-dur. Zongorán előadja Falk László VII. o. t. 4. Háborús költemények. Szavalja Markovics Lajos, az intézet volt növendéke; 5. Mozart: XXI. quartette. Andante. Allegro. Előadják: Piribauer Ferenc (I. hegedű), Jakucs István (II. hegedű), Nádasdi József (mély hegedű), Pálffy József (gordonka). — 5 perc szünet. — 6. Jubileum Diákfalván. Vigjáték egy felvonásban. Irta dr. Medveczky Károly. Előadják: Sikorszky József VI. o. t., Kardos Rózsika III. o. t., Küllös Imre VII. o. t., Lökody László V. o. t., Falk László VII. o. t., Huszár András VII. o. t., dr. Medveczky Károly tanár, Hadházi László VI. o. t. Rendező Ozory György VII. o. t. Sugó Furman Béla VII. o. t. Helyárak: páholy 6 korona, I. rendű ülőhely 1 korona 50 fillér, II. rendű ülőhely 1 korona, diák hely 50 fillér. — Jegyek kaphatók: Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében; az előadás napján délután 5 órától kezdve a mozgósínházban. Előadás alatt és szünetben a cs. és kir. 75 gyalogezred zenekara játszik.

— **Öreg ujoncok bevonulása Romániából.** Brassóból jelentik: Az öreg népfelkelők mostani bevonulása alkalmával Romániából nagy csoportokban érkeztek székely és románjuk hadköteles népfelkelők, kik már hosszú idő óta Romániában tartózkodnak, ott megélhetést találtak és most önszántukból, hazafias elhatározással hazajöttek, hogy résztvegyenek a haza védelmében. A román kulturliga hetek óta izgatott, hogy az ott élő magyarországi románok tagadják meg hazafiságukat. Mindennek ellenére a székelyekkel együtt románok is tömegesen fölkeresték a főkonzulátust és akiket a sorozóbizottság alkalmasnak talált, azok egy percig sem haboztak, hogy honpolgári kötelességüknek eleget tegyenek. Amikor a mult héten a Bukarestben élő románok nagy csoportban a pályaudvaron megjelentek, hogy Magyarországra hazautazzanak, nagy sokaság vette körül őket. Népfelkelőink férfias nyugalommal bucsuztak övéiktől, ott hagyták családjukat, gyermekeiket és elutaztak a határ felé, hogy a hazai földre érve, jelentkezzenek ezredüknél.

— **Frank Sándor női divat cég** ajánlja a hölgyek figyelmébe tavaszi kosztümjelme és ruhaselyem újdonságait. Telefon 12—56.

— **Móric, a csodamajom.** Ma négy előadásban hozza műsorra az Apollo a „Móric, a csodamajom” című bohózatot, melynek előadását tegnap végignevette a közönség. Soha olyan pompás figurákat, olyan humoros jeleneteket, mint amint ez a film produkál, nem láttunk. Kétségtelen, hogy aki jól akar szórakozni, az okvetlen megnézi ezt az ötletes darabot. Egyébként a „Móric, a csodamajom” mindenhol „szezonslágernek” mutatkozott s így csak természetes, hogy Debreczenben is lefoglalta az érdeklődést. Ma az előadások 3 és 5 órakor mérsékelt, 7 és 9 órakor rendes helyárakkal kezdődnek.

— **Lopás a vasuton.** A debreceni állomás főnöksége följelentést tett a rendőrségen, hogy a vasuti kocsikból ismeretlen tettes lopkodja a börtárgyakat. A nyomozás csakhamar kiderítette a tolvajt Reményi Károly vasuti alkalmazott személyében. Reményi Károly egy éles késsel szabdalta a bőrüléseket és a kocsi ablakán levő szijakat. Megmotozása alkalmával is több ilyen levágott bőrdarabot találtak nála. Megállapította a rendőrség, hogy Reményi Károly régebben Nagykárolyban állott a vasut szolgálatában és onnan lopás miatt bocsátották el. A rendőrség átadta Reményit a kir. ügyészségnek.

— Az „Amerika lánya” befejező kalandjai kerültek tegnap bemutatóra az Urániában és az összes eddig bemutatott kalandokat felülmúló szenzációs sikert arattak a kiváló művészek és a fenségesen szép felvételek. Jegyek reggel 9 órától válthatók az Uránia irodájában. Telefon 12—51.

— **Remek szabású kész blousok** érkeztek, továbbá női gummikabátokat nagy választékban, olcsó áron árusítja Frank Sándor női divat és fehérnemű cég. Telefon 12—56.

Salvator sör

módjára kitűnő tápsör a „Hősök söre”, ajánlható betegeknek, lábadozóknak, idegesség ellen, vérszegényeknek.

E kitűnő gyógyosor rövid ideig lesz kapható palackonként minden jobb csemege és fűszerkereskedőnél, poharankint a „Gambrius” vendéglőben éjjel, nappal csapolva. Már kapható Balassa Károly főtéri csemege üzletében, Kontsek Géza fűszerkereskedésében, Csanak József főtéri kereskedésében, Deutsch Albert és Fia Hatvan-és Piac-u. sarkán.

— **Tavaszi divatlapok** legnagyobb választékban Hegedüs és Sándornál.

SZÍNHÁZ

Műsor:

SZOMBAT: *Lyon Lea*, dráma. (Szentgyörgyi Márta utolsó vendégjátéka.)

Orvosok
legjobb köhögés elleniszernek jelzik és milliók használják

köhögés,
rekedtség, katarrhus, elnyálkásodás, nyakfájás és számbőrűrt, valamint meghűlés megakadályozása ellen.

a KAISER-féle Mell-Karamellák
2 fenyővel.

6100 közs. ig. bizonyítvány orvostól és magánostól biztosítják a sikert.

Rendkívül jó ízű és kellemes borbón.
Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér. Kapható Mihalovits J., Geócs Nagy Ferenc, Dr. Szelényi Árpád, Kubek Sándor, Murakózy László, Harsányi Lajos, Kócsán Dömötör Kovács L. Nándor, Szentmiklósi Tóth Béla, Aranyi S. Árpád, Reichard Sándor, Sággy Ferenc, Bányai Imre, Csányi Imre, Mandel József gyógyszerészeknél, Jóna és Jóna és Központi drogériákban. — Ujfehértó Trón Gyémánt. — Erőműhely (alván Mátrai Ákosnál. — Döcsökén Benkő Sándornál.

Somossy László cég

HASZDÜVÁRMÉRENY SZÁLLÍTÓJA

kirakatalban látható a

Tavaszi Costümkelme és ruha-selyem újdonságai.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 16. huszárezred pót-százada Debreczenben, **1916 április 1-től a trágya** hasznát — amely mintegy 300 ló állásból havonként kb. 120 kocsi trágját tesz ki — haszonbérbe adja.

Az érdekeltek bővebb felvilágosítást a 16. huszárezred pót-század parancsnokságától (Debreczen, Vilmoslaktanya) nyerhetnek, ahová a zárt ajánlatok is küldendők.

Debreczen, 1916 március 14.

Cs. és kir. 16. huszárezred pót-század parancsnokság.

APRÓ HIRDETÉSEK

Német és angol órákat ad intelligens urinó társalgási módszer és nyelvtan szerint, aki a német társalgásban gyakorolni akarja magát, annak órákat adok, ugyancsak angolból is. Fr. Müller Piac 77. em.

Gyakorlott varró- és kézimunkás-leányok felvétetnek. Goldstein Karolin, Miklós-utca 5.

Elveszett egy tarka foxterrier „Zsoni” névre hallgat. Megtaláló illő jutalomban részesül a Bábaképezdében.

Cipő! 650 pár férfi és női cipő prima minőség, egy tételben jutányosan eladó. Értekezni lehet Frieder Sománál, József királyi herceg utca 35., II. em.

Előrajzolt bluzok nagy választékban kaphatók 3 koronától kezdve Füstös kézimunkaüzletében, Piac-u. 2.

Műszerészegéd jó fizetéssel azonnali alkalmazást nyer Kalenda János cég varrógép és kerékpár üzletében Nagyváradon.

Szakmányos szőlőmunkások azonnali alkalmaztatásra felvétetnek. Jelentkezhetnek Debreceni Gazdák Bankban, Kossuth-utca 17.

Aranyat-ezüstöt, brilliánt, záloglegyet vesz, meghívásra hához is elmegey Steiner Mihály, Csokonai-u. 32.

A Gazdasági Takarékpénztár Részvényársaság (Király-utca sarok) gépirásban teljesen gyakorlott s irodai teendőket jár-tas hivatalnoknót keres azonnali belépésre. Gyors-író előnyben részesül.

Uri lakás butorozva vagy anélkül, nagy gyümölcsös, veteményes kerttel kiadó. Telefon 39.

Földek a monostorpályi határban 5-től 50 holdas parcellákig haszonbérbe kiadók. Értekezni Debreczeni Gazdák Bankjában, Kossuth-u. 17.

Irinyi kertészeten (Iriny, u. p. Erdengeleg, Szatmármegye) mindenféle nemesfaj alma-, körte-, szilva-, ringlót-, cseresznye- és meggyfajta-ajtványok 2—4 évesek, nemkülönben 25 fajban különböző disz- és közönséges fenyők, továbbá juhar, szilvafák és nyír-fák s diszcserejék jutányos árban kaphatók. Árjegyzék kíváncsra küldetik. Rendelést elfogad és kér a kertészet — s itt helyben dr. Irinyi István Arany János-utca 4.

Jórávaló

munkásembert állandó alkalmazásra, belső munkára, jó fizetés mellett keresünk azonnali belépésre. **Hoffmann és Kronovitz** könyvnyomda, Piac-utca 49.

Legszebb háborús újdonság!

Épen most jelent meg

Uray Sándor debreczeni ref. lelkész, kiváló népies író műve:

ÖRÖKZÖLD KOSZORÚ HŐSEINK SIRHALMÁRA.

Vigasztaló könyvecske a világháború gyász-toviselei használatára.

A mű benső értékéről, gazdagságáról bizonyosságot tesz annak egész terjedelme.

Aki ezt a könyvecskét elolvassa, könnyei felszáradnak, lelke megnyugszik; a gyász té-lensége helyett az Istenben bizó munka meze-jére visszatér s áldást mond meg arra is, aki kezébe juttatta az „Örökzöld koszorút!”

Hisszük, hogy ez a mű hatalmas eszköze lesz magyar népiünk talpraállításának s a fájó mult helyett egy szebb jövő megteremtésének.

A 160 oldalra terjedő 12¹/₂—8¹/₂ cm. nagyságu, zsebbe tehető, gyönyörű emlékkönyv ára diszes fekete kemény vászonkötésben, dombornyomással és aranyozott címfelírral darabonként 1 korona.

Megrendelhető a kiadóknál:

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ

könyvkiadóhivatala

Debreczen, Piac-utca 49.